MANUELA VLADIĆ - MAŠTRUKO

Bijele ribice lavandijerice

Priča o preškim lavandijerama

Tale of Little White Laundress Fishes

Tale of Laundresses from Preko

Gradska straža
Etnološki odjel -
Narodni muzej Zadar
Narodni trg, Zadar

Od / from 23. 08. 2023.
do / to 30. 10. 2023.

Dani europske baštine
2023.

European Heritage Days
2023

IZLOŽBA ILUSTRACIJA

Bijele ribice lavandijerice –
Priča o preškim praljama

Autorica: Manuela Vladić - Maštruko

Organizator
Narodni muzej Zadar
Etnološki odjel
Udruga Arte Insula

Za Narodni muzej Zadar
Ravnateljica Renata Peroš

Kustosica izložbe
Marija Šarić-Ban

Likovni postav
Marija Šarić-Ban
Manuela Vladić-Maštruko

Tehnički postav
Milan Marinović
Ivan Klapan
Mihovil Zrilić

Oblikovanje kataloga, plakata i pozivnice
Manuela Vladić-Maštruko

Fotografija autorice
Matej Barišić

Tekst
Nikica Lenić
Ranka Javor
Jasenka Lulić Štorić
Robert Bacalja
Marija Šarić-Ban
Manuela Vladić-Maštruko

Fotografije
Željko Karavida
Boris Kačan
Andrina Luić
Luka Mjeda
Manuela Vladić-Maštruko
Fundus Etnološkog odjela NMZ
Instituto Luce Rim

Prijevod na engleski
Janka Petravić
Manuela Vladić-Maštruko

Projekt-izložba, radionice, predavanje i predstavljanje umjetničkog rada slikovnice/knjige Bijele ribice lavandijerice – Priča o preškim praljama autorice M. V. Maštruko realiziran je u suradnji Narodnog muzeja Zadar, Gradske knjižnice Zadar, Općine Preko i Udruge Arte Insula.

Zahvaljujemo na organizaciji i podršci. Posebna zahvala Udruzi žena LUZOR iz Preka.

Zadar
2023.

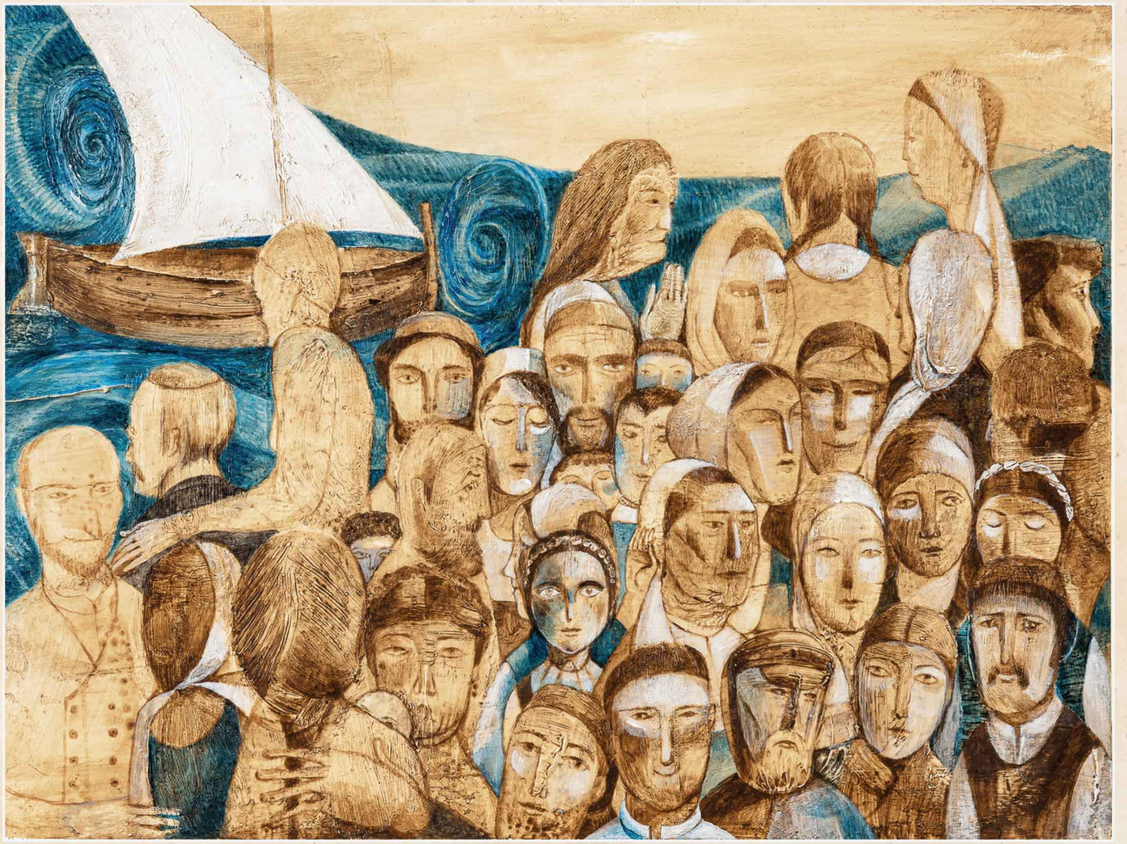

Izložba ilustracija / Exhibition of Illustrations

Manuela Vladić-Maštruko

Bijele ribice lavandijerice

Priča o preškim lavandijericama

Tale of Little White Laundress Fishes

Tale of Laundresses from Preko

Dani europske baštine 2023.

European Heritage Days 2023

Gradska straža, Etnološki odjel - Narodni muzej Zadar, Narodni trg, Zadar

narodni muzej zadar

Od / from 23.08. 2023. do / to 30.10. 2023.

O izložbi

ILUSTRACIJE MANUELA VLADIĆ-MAŠTRUKO

Bijele ribice lavandijerice – Priča o preškim praljama

Etnološki odjel Narodnog muzeja Zadar predstavlja izložbeno-edukativni projekt, izložbu ilustracija i slikovnicu *Bijele ribice lavandijerice – Priča o preškim praljama* renomirane hrvatske slikarice Manuele Vladić-Maštruko.

Projekt je nastao u suradnji umjetnice s Etnološkim odjelom Narodnog muzeja Zadar, Gradskom knjižnicom Zadar, Općinom Preko, Udrugom *Arte Insula Zadar* i Udrugom *LUZOR* iz Preka i održat će se u sklopu manifestacije *Dani europske baštine 2023.*, koja se odvija pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

Manuela Vladić-Maštruko je svoj bogati i plodonosan umjetnički rad, osim u slikarstvu, ostvarila u različitim multimedijalnim i vizionarskim projektima. Tako se i ovom prilikom pojavljuje kao kompletna autorica slikovnice u kojoj poetično sjedinjuje tekst i sliku te istražujući i prezentirajući našu tradicijsku baštinu potiče sjećanja i budi uspomene. Slikovnica je nadahnuta i posvećena praljama iz Preka – *preškim lavandijerama* i njihovom tragičnom stradanju 1891. godine u olujnom moru. Izložbom ilustracija i predstavljanjem slikovnice govorimo o kulturnoj i tradicijskoj baštini otoka Ugljana, mjesta Preka i otočića Galevca te grada Zadra s kojim su ovi otoci uvijek bili tijesno povezani. Autorica se u realizaciji ovog projekta posvetila višegodišnjem istraživačkom, spisateljskom i ilustratorskom radu te stvorila kompleksno autorsko djelo namijenjeno svim uzrastima. U skladnoj sinergiji ilustracije prate riječ i riječ prati ilustracije. Ilustracije M. V. Maštruko nas unekoliko podsjećaju na našu izuzetnu ilustratoricu Cvjetu Job, prvenstveno svojom bajkovitošću, minucioznošću i kompleksnošću. Pomažu nam da oživimo riječ nadograđujući je vizualnom senzacijom te nas potiču da dublje zaronimo u svijet o kojem piše autorica. Motivi ilustracija prikazani su filigranskim pismom a njihovo ozračje nas vodi u prošlo doba; u svakom novom prizoru, novoj avanturi građenoj sitnim tkanjem priče, u traganju za unutrašnjim rasporedom, ritmom i harmonijom. Ruka umjetnice preobražava crtež u čistu organsku formu, ljepotu spletova koralja. Detalji poput vezenog ornamenta na bordurama nošnji prikazuju život mora, školjke, vjetar koji pokreće more, podvodni svijet, ribice, ljude i život na otoku i postavlja ih nasuprot opisa života u gradu. Ilustracije su ostvarene kao pojedini scenski prizor sa svim potrebnim scenografskim i kostimografskim elementima tako da bi mogli prema njima ostvariti i scensko djelo, možda lutkarsku predstavu?

O sveukupnom umjetničkom djelu M. V. Maštruko možemo govoriti kao o traganju i istraživanju likovnog izričaja i medija i (individualnog, ali i kolektivnog) identiteta, a ovom prigodom kroz istraživanje i očuvanje baštine putem umjetnosti, *in situ* u muzeografskim okvirima. Time govorimo o muzejskoj nadgradnji u prenošenju tradicije u sadašnjost, a time i otvaramo nove mogućnosti u budućnosti. Govorimo o inovativnom načinu uključenja tradicijske baštine u obrazovne procese što doprinosi očuvanju kulturnog identiteta kroz medij likovne umjetnosti i književnosti što ujedno korespondira s ciljevima i projektima Etnološkog odjela Narodnog muzeja Zadar.

Danas sve više svjedočimo iznimnom interesu za otkrivanje, istraživanje i dokumentiranje tradicijske baštine putem zaboravljenih memorija odnosno oživljavanjem sjećanja, što po definiciji zauzima posebno mjesto u muzejima (i njihovo je poslanje) te dovodi do formiranja novo- starih, inovativnih formi i potrebe za otkrivanjem i proširivanjem načina prenošenja naše dragocjene baštine - našim baštinicima.

Voditeljica Etnološkog odjela NMZ,
kustosica
dr. art. Marija Šarić-Ban

Bijele ribice lavandijerice / U susret muzeju preških pralja

Tale of Little White Laundress Fishes / Towards the Museum of Preko Laundresses

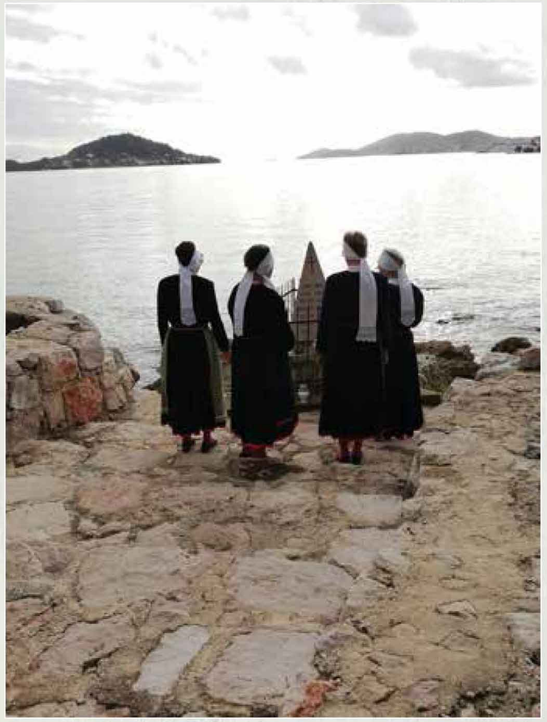

Manuela Vladić-Maštruko (1962.) autorica je brojnih mutimedijalnih i vizionarskih projekata i izložaba. Tome uspješnom nizu pridružuje se i ova izložba naslovljena *Bijele ribice lavandijerice – U susret Muzeju preških pralja*.

Nadahnuta životom i radom preških lavandijera, autorica je stvorila iznimni slikovnicu *Bijele ribice lavandijerice* namijenjenu svim generacijama (i *vêlim* i *môlim*, i *stôrim* i *mlôdim*, rekli bi u Preku!), kako autorica kaže „sa željom da se mladim naraštajima, na njima prihvatljiv i primjeren način, predstavi kulturna i tradicijska baština otoka Ugljana, mjesta Preka i otočića Galevca pokraj kojega je, prevozeći čisto rublje u Zadar, 2. studenoga 1891. godine tragično stradalo 16 pralja –lavandijera." Upravo se uslužni posao pranja rublja, koji su tada obavljale žene svih dobi, od djevojčica do starica, duboko utkao u identitet i kulturnu tradiciju mjesta Preka, a tragični događaj usjekao u sjećanje i emotivno tkivo Prečana koji s velikim pijetetom njeguju spomen na taj nemili događaj.

Istoimeni projekt, koji obuhvaća raznorodne edukativne sadržaje, provodi se u suradnji s brojnim kulturnim i obrazovnim ustanovama u Zadarskoj županiji i šire, uz podršku Općine Preko. Ne slučajno (jer upravo je u *Ivaninoj kući bajke* Manuela pomislila kako takav čaroban muzej zaslužuju i preške lavandijere!), nakon premijernog predstavljanja u Galeriji POU *Dom na žalu* u Preku izložba u rujnu putuje u Ogulin; slikovnica će biti predstavljena u *Ivaninoj kući bajke,* a izložba postavljena u *Zavičajnom muzeju Ogulin*. Planiraju se i mnoga druga zanimljiva gostovanja.

Okosnicu i platformu projekta, iz koje se granaju druge aktivnosti i inicijative, čini upravo slikovnica koja, uz raskošne i minuciozne ilustracije i priču, sadrži i vremeplov i pojmovnik mjesta Preka u kojemu su podrobno opisani i objašnjeni način života, rada i opstanka u mjestu Preku na otoku Ugljanu, otočiću Galevcu i gradu Zadru s kojima su ti otoci tradicionalno povezani, potkraj 19. stoljeća. U međuvremenu, zahvaljujući radišnom puku, malo selo Preko razvilo se u bogato i turistički vrlo atraktivno mjesto koje uz prirodne ljepote i atrakcije ima i kulturni identitet koji traga za reprezentativnim modelom. Vjerujemo da se taj model, povezujući prošlost, sadašnjost i budućnost na ovako zanimljiv i poticajan način, može realizirati i kroz ovu slikovnicu i izložbu (a jednoga dana će se, nadamo se, utjeloviti i u pravome muzeju). Djelujući kao transmedij, slikovnica je omogućila niz aktivnosti, posredno i neposredno povezanih s glavnom temom slikovnice i lokalnom sredinom, a u širem kontekstu s otočnom kulturom i kulturom primorskog kraja kao vrlo specifičnim kulturama.

Projekt je započeo u svibnju 2017. godine inicijalnom radionicom na kojoj je autorica djeci predstavila idejnu priču slikovnice, a članice Udruge žena *Luzor* iz Preka prikazale tradicijski način pranja rublje. Od 2017. do 2021. godine autorica se posvetila istraživačkom, spisateljskom i ilustratorskom radu na slikovnici, pronalaženju sredstava za realizaciju projekta, informiranju lokalne i šire zajednice o nastanku i ciljevima projekta. Održan je niz prezentacija, radionica i promocija projekta, a sa svakom održanom promocijom i radionicom postavljeni ciljevi projekta i metode njihove provedbe postajali su sve jasniji: pronalaženje inovativnih i primjerenih načina

uključenja kulturne baštine u školske i izvanškolske aktivnosti, njegovanje kulture sjećanja, očuvanje kulturnog identiteta i građanskog ponosa kroz baštinu i umjetnost, stimuliranje interesa za otočnu kulturu te poticanje aktivnog i kritičnog mišljenja djece i mladih kroz umjetnost. Pristupajući umjetnosti kroz medij slikovnice i istražujući prirodnu i kulturnu tradicijsku baštinu, oni se uče postavljati pitanja i hipoteze, planiranju i radu na terenu, timskom radu i istraživanju kao i likovnom i literarnom izražavanju. U međuvremenu, kroz razvoj primarnih ciljeva projekta i ideja rodila se i misao o osnivanju *Muzeja preških pralja* koja ukazuje na memorijalni i edukativni značaj, ali i na moguć gospodarski značaj projekta za mjesto Preko.

U nizu kreativnih ideja i htijenja, Manuela Vladić-Maštruko i Udruga *Arte Insula* kao autori projekta priredili su nam ovu zanimljivu i nadahnjujuću izložbu s muzeografskim naznakama pod nazivom *Bijele ribice lavandijerice - Ususret muzeju preških pralja*, u suradnji s Općinom Preko, Zadarskom županijom, Etnografskim odjelom *Narodnog muzeja iz Zadra*, Turističkom zajednicom Općine Preko, POU *Dom na* žalu, Udrugom žena *Luzor* i mještanima Preka.

Na izložbi su predstavljene originalne ilustracije iz slikovnice, dokumentaristički oblikovan prikaz razvoja projekta te autentične fotografije, objekti i artefakti iz povijesti vezani uz tradicijski uslužni posao pranja rublja – od preške narodne nošnje do maštela u kojima se pralo rublje. Kako danas svaki suvremeni muzej mora imati i razvijenu edukacijsku djelatnost, podrazumijeva se da ima i svoj muzejski shop! Zato nam autorica uz svoju komemorativnu i edukativnu viziju *Muzeja preških pralja* nudi i umjetnički oblikovane predmete i memorabilije, osmišljene s puno pažnje i oblikovane posebno za ovu prigodu, a tijekom trajanja izložbe vodit će i edukativne radionice za sve uzraste posjetitelja.

Budući muzej bi zasigurno mogao biti dostojanstven spomenik životu i radu preških lavandijera, u kojemu bi se s posebnim pijetetom obilježio i tragičan događaj stradanja lavandijera, a u njemu bi uz povijesno-kronološki postav svoje mjesto mogla naći i brojna suvremena umjetnička djela nadahnuta lavandijerama.

Nema sumnje da bi *Muzej preških lavandijera* postao zanimljiva i vrijedna kulturna atrakcija koja bi svojim sadržajima privukla brojne posjetitelje. Stoga se može reći da je, uz već spomenute ciljeve, cilj ove izložbe i podizanje svijesti o kulturnoj baštini ne samo kao mogućem obrazovnom nego i strateškom resursu društva, na lokalnoj, ali i europskoj razini. Nadamo se da će se, s vremenom, Manuelinoj viziji priključiti i drugi vizionari i sanjari te da ćemo svi zajedno krenuti ususret *Muzeju preških pralja*!

Nikica Lenić

Priča o priči*

Slikovnica Bijele ribice lavandijerice tematski je posvećena tragičnom stradanju preških pralja u olujnome moru pokraj otočića Galevca. Realistično opisanim i oslikanim zbivanjima u prošlosti, središnja se tema ove suvremene bajke postupno širi i raslojava kako bi se u određenom trenutku, imaginacijom, nadovezala na sadašnjost i odjeke prošlih i sadašnjih događaja u budućnosti. Preispitujući metafizičke razloge postojanja, zbivanja se i tumačenja, iz jednog malog lokalnog mjesta na moru, premještaju u sferu univerzalnih egzistencijalnih pitanja i humanih vrijednosti. Slojevita struktura priče obiluje preplitanjem vremenskih međa, mašte i zbilje, koji se u vrtlogu zbivanja združuju u postojanje onkraj vremena.

Gledano teorijski i didaktički, ova slikovnica, tekstom i slikom, potiče i njeguje kulturu sjećanja (procesuiranjem boli iz prošlosti); doprinosi očuvanju kulturnoga identiteta kroz umjetnost, stimulira interes za otočnu baštinu te potiče na kritičko djelovanje uz pomoć umjetnosti.
Slikovnica *Bijele ribice lavandijerice* nastala je sa željom da se mladim naraštajima, na njima prihvatljiv i primjeren način, predstavi kulturna i tradicijska baština otoka Ugljana, mjesta Preka i tragični događaj u kojem su 1891. godine stradale preške pralje/prijêške lavandijêre. Premda izvorno mišljena za mlade, slikovnica je namijenjena svim generacijama (Picturebook with cross-generation thems (Cotton 2012: 385)) jer se bavi univerzalnim, ali i osjetljivim, teškim i tabuiziranim temama.
Vizualno bogate ilustracije i priču o lavandijerama u knjizi prati Preški vremeplov i pojmovnik. Tu su, rekonstrukcijom jednog minulog vremena i njegovih karakteristika, podrobno opisani način života, rada i opstankau Preku i Zadru te manje poznate riječi i pojmovi na preškom govoru. S obzirom na to da se život na otoku danas umnogome razlikuje od vremena u kojemu su živjele preške pralje, a blagodati suvremenoga načina života ugrožavaju ne samo kulturnu nego i prirodnu baštinu, slikovnica Bijele ribice lavandijerice nosi u sebi i ekološku poruku koja nije prikazana izravno, već u simboličkom taloženju zbivanja, riječi i slika jer „bajke uvijek sadrže – ili barem se nužno čini da sadrže – više iskustva nego bilo koje njihovo tumačenje“ (Bošković-Stulli 1982.).

Prihvaćajući misao da se „zbiljski život u bajkama može modificirati i da u većini prikazanih zbivanja možemo naći mogući djelić istine“ (Bošković-Stulli 1982.), priču i ilustracije zamislila sam i realizirala kao sinergiju povijesnih činjenica, tradicijskih običaja i lokalnoga narječja s umjetničkom maštom. Elementi čudesnosti izmjenjuju se s uvjetima i prikazima običnog života, a napetost između zadane okosnice i kreacije razrješava se u bajkovitom epilogu.
Priča započinje strpljivom rekonstrukcijom jednog razdoblja od kojeg nas dijeli više od stoljeća. Panorame mjesta Preka i grada Zadra, s tipičnim toposima i njihovim stanovnicima, nadovezuju se na prikaze svakodnevnog života, u kontrastnim prikazima oskudice i bogatstva života na otoku i u gradu.
Glavni lik ove suvremene bajke je djevojčica Stošica koja se nalazi na razdjelnici između djetinjstva i djevojaštva (...čas je dìtè , čas divuôjka) kada mlade djevojke na otoku dobivaju zaduženja koja ih polako uvode u svijet odraslih i udanih žena. Osim poslova u kućanstvu i unutar obitelji, koje svakodnevno obavlja, četrnaestogodišnja Stošica polako usvaja i vještinu uslužnog pranja rublja – postaje pralja, a prateći majku Mariju i ostale lavandijêre na putu u Zadar otkriva i jedan posve novi svijet. Raskošna scenografija Grada, prizori gradskog života i njihovih aktera potpuno osvajaju Stošicu, a među njima ona uskoro pronalazi i prijateljicu. Prijateljica Jelena kći je zadarske gospodske obitelji, naoko u svemu različita od Stošice, ali djevojke već pri prvom susretu, usprkos svim predrasudama i kulturološkim razlikama, pronalaze iskonsku ljudsku bliskost. No, Jelenina iznenadna bolest udaljit će djevojke, a novopečene sestrice ponovno će se sresti tek pod morem, u nekom drugom svijetu i novoj dimenziji.
Vizualna i pripovjedačka uprizorenja vrtlože se u realističnim i izmaštanim prikazima stvarnog, svakodnevnog života i Stošičine (i moje) mašte koja joj (kao i meni) pomaže prebroditi prepreke te shvatiti i prihvati život i svijet oko sebe. Mukotrpni postupak pranja rublja, težački poslovi, putovanja brodom, obiteljski i vjerski život u ovoj priči obiluju opisnim činjenicama, kako vizualno tako i tekstualno. Međutim, pripovijedanje se postupno, kako zbivanje odmiče, usredotočuje više na odjeke činjenica i njihovo metaforičko značenje u sadašnjosti, odnosno budućnosti.

Iz predjela minuciozno oslikanih dekora prošlosti i aktera priče te njihove akcije i interakcije, pripovijedanje na kraju prelazi na sadašnjost i u okvirima sadašnjosti preispituje metafizički razlog (njihova, a time i našeg) postojanja u misteriju vremena. Tu izranja činjenica da se prošlost i budućnost nalaze simultano u sadašnjosti. Tragedija u kojoj, nakon što orkansko jugo prevrne lađu koja je prevozila rȍbu u Grad, 16 pralja tone na dno s lađom i zavežljajima rublja, zadobiva sasvim novi smjer i značenje jer utopljenice ne završavaju svoj život u moru, naprotiv, dobivaju novi život utjelovljujući se u bijelim ribicama – nekoj vrsti morskih vila vidarica. Našavši novu opstojnost u moru, one postaju zaštitnice morskoga svijeta, mjesta Preka i otočića Galevca; njihov zadatak je čuvati more od pogubnih djelovanja suvremenog života, može se reći i od zaborava, jer... dok god se sjećamo i osjećamo, dotad i živimo. Namijenivši im takvu bezvremensku zadaću, željela sam poručiti da tragična sudbina u prošlosti ipak nije umorne pralje razbaštinila nego ih je trajno baštinila – snažno odjekujući – u našem sjećanju, dušama i srcima.

Manuela Vladić-Maštruko

Upotrijebivši naslovnik Priča o priči autorica višeslojno smjera na Priču o priči u knjizi Jež i zlatni potok Ante Gardaša (2002.), Osijek: Matica hrvatska.

Tale of a tale*

The picture book *Tale of Little White Laundress Fishes* is dedicated to the laundresses from the village of Preko who lost their lives in stormy seas between Preko and the islet of Galevac in Croatia. Realistically described and illustrated past events gradually expand and dissect the main topic of this modern fairy tale so that it can, through imagination, be merged with the present and with the echoes of historical and contemporary events in the future. By questioning the metaphysical reasons for existence, the occurrences and interpretations are transferred from a small village at the seashore into a scope of universal existential questions and human values. The tale's layered structure is abundant in overlapping time limits, imagination, and reality, fused into an existence beyond time in a whirlwind of events.

From a theoretical and didactical viewpoint, this picture book encourages and nourishes a culture of remembrance with its text and image (*processing* the pain from the past); contributes to the preservation of the cultural identity through art, stimulates interest in island heritage, and promotes critical activity with the help of art.

The picture book *Tale of Little White Laundress Fishes* arose from a desire to suitably present to the younger generations the culture and heritage of Croatian islands Ugljan and Galevac, the village of Preko, and the tragic event in 1891 when the laundresses from Preko lost their lives. Although initially intended for the youth, it is suitable for all generations (picture book with cross-generational themes) because it deals with universal but also sensitive and challenging topics often considered taboo.

Preko Time machine and the glossary follow the visually rich illustrations and the story of laundresses. They describe the lifestyle, work, and survival in Preko and Zadar in detail through a reconstruction of bygone times, and explain the lesser-known words and terms from the Preko dialect. Considering that life on the island today differs in many ways from when the laundresses lived, the benefits of the modern lifestyle are endangering not only the cultural but also the natural heritage. The picture book *Tale of Little White Laundress Fishes* carries an ecological message that is not directly indicated but is expressed through a symbolic accumulation of events, words, and images because "fairy tales always contain – or at least they appear to contain – more experiences than any of their interpretations" (Bošković-Stulli 1982).

Accepting the idea that "one can modify real-life in fairy tales, but in most situations we can find a piece of truth" (Bošković-Stulli 1982), I have imagined and realized the tale and the illustrations as a synergy of historical facts, traditions, and local dialect with artist's imagination. The elements of magic alternate with the conditions and portrayals of ordinary life, while a fairy-tale epilogue resolves the tension between the given central idea and the creative vision.

The tale starts with a meticulous reconstruction of a more than a century-old period. The panoramas of Preko and Zadar, with their typical topos and inhabitants, follow the scenes of everyday life, contrasting poverty and wealth, and life on an island and in a city.

The main character of this modern fairy-tale is a girl named Stošica who is at a crossroads between childhood and maidenhood when young girls on the island get assignments introducing them slowly into the world of adult, married women. In addition to housework and other daily family-related work, the fourteen-year-old Stošica is slowly acquiring skills for providing laundry service. She is becoming a laundress, and by following her mother Marija and the other laundresses to Zadar, she discovers a whole new world. The lavish city scenery, the scenes from every day life and its participants captivate Stošica, and she soon finds a friend. The friend, Jelena, is the daughter of an aristocratic family from Zadar. Although seemingly completely different from Stošica, the girls discover the essential human closeness upon their first encounter, despite all the prejudices and cultural differences. However, the girls

drift apart due to Jelena's sudden illness, and the newly found sisters will only meet again under the sea, in another world, and in another dimension.

The visual and narrative enactments are swirling in realistic and fantastic scenes of real, everyday life and Stošica's (and my) imagination which helps her (and me) overcome obstacles and understand and accept life and the world around her. The arduous procedure of doing laundry, manual work, traveling by boat, and family and religious life are filled with descriptive facts, visually and textually. As the story unfolds, storytelling gradually focuses on the echoes of events and their metaphysical meaning in the present and the future.

The narrative ultimately moves from meticulously painted past scenery and actors and their actions and interactions to the present day. Within this framework, it questions the metaphysical reason of (their, and our own) existence in the mystery of time. The idea emerges that the past and the future simultaneously exist in the present. The tragedy in which sixteen laundresses, the boat, and the laundry packages sank to the bottom of the sea after a gale-force southerly wind hit and overturned the vessel transporting the laundry to the city acquires a wholly new direction and meaning because the life of the drowned women did not end in the sea. On the contrary, the women gain a new life by being transformed into white fish – a sort of healing fairies from the sea. Having found a new existence in the water, they become protectors of the sea world, the village of Preko, and the islet Galevac. Their mission is to protect the sea from the fatal effects of modern life and even from being forgotten because, as long as we remember and feel, we live. By bestowing upon them this timeless mission, I wanted to express that this past tragedy did not disinherit the tired laundresses but instead made them a permanent heritage that echoes strongly in our memory, souls, and hearts.

Manuela Vladić - Maštruko

*By using the title"Tale of a tale," the author refers to the "Tale of a tale" from the book *Jež i zlatni potok* (eng. Hedgehog and the Golden Creek) written by AntoGardaš (2002), Osijek: Matica hrvatska.

PORUKE KOJE TEŽE REFLEKSIJI I UNIVERZALNOSTI

Slikovnica *Bijele ribice lavandijerice* i istoimeni projekt autorsko su djelo akademske slikarice Manuele Vladić-Maštruko iz Zadra koji se provodi u suradnji s brojnim kulturnim i obrazovnim ustanovama u Zadarskoj županiji i šire, uz podršku Općine Preko.

Projekt je započeo u svibnju 2017. godine. Održan je niz prezentacija kojima je cilj bio potaknuti da se sadržaji vezani uz projekt više i češće uključe u institucionalne i izvaninstitucionalne obrazovne i kulturne programe kako bi se u djece i mladih potaknulo zanimanje za kulturnu i prirodnu baštinu otoka.

Autorica Manuela Vladić- Maštruko sudjelovala je s prezentacijom svojeg projekta (naslov njezina izlaganja: *Slikovnica Bijele ribice lavandijerice autorice Manuele Vladić-Maštruko*), odnosno projekta Udruge Arte Insula čija je članica i predsjednica, na znanstvenom skupu *Preko i njegovo područje* u organizaciji Sveučilišta u Zadru i Općine Preko 25. i 26. lipnja 2021., a u travnju 2022. projekt je predstavila i studentima Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilištu u Zadru.

Ovaj projekt je na zanimljiv i inovativan način uključio kulturnu baštinu u školske predmete i izvanškolske aktivnosti u koje su se najmlađi sudionici uključili s velikom kreativnošću, a u njihovoj kognitivnoj zaigranosti priključili su im se, u dojmljivom broju, i odrasli sudionici tvoreći tako dinamičan međugeneracijski kulturni dijalog. Slikovnica i veliki i raznoliki broj provedenih aktivnosti i sadržaja okupili su i ujedinili mještane Preka svih generacija u koherentnu zajednicu, snažnog lokalnog identiteta i jakog građanskog ponosa.

Manuela Vladić-Maštruko sudjelovala je i na manifestaciji Brižićev dvuor u kolovozu 2021. Ideja pokretanja Večeri na Brižićevin dvuoru seže u 1991. godinu kada se u Preku obilježavala stogodišnjica stradanja preških pralja – *prijeških lavandijera* koje su izgubile život u velikom nevremenu na Dušni dan 1891. godine. Bio je osmišljen program koji je trebao memorirati i dostojno obilježiti ovaj tragičan događaj koji je Preko zavio u crno unatrag stotinu godina, a predložena je i večer posvećena poeziji održana na dvoru obitelji Brižić. Tako je počelo i u trideset i jednu godinu, od baštinske smotre, pjesnička večer na Brižićevin dvuoru stasala je u ozbiljnu kulturnu manifestaciju u Zadarskoj županiji te ugostila ugledna imena hrvatske književnosti.

Na trideset i prvom izdanju Brižićevog dvora 3. kolovoza 2021. nastupila je i Manuela Vladić-Maštruko koja je čitala ulomke iz svoje slikovnice *Bijele ribice lavandijerice* i pritom je vizualno osmislila scenografiju događanja u Brižićevin dvuoru ilustracijama iz svoje slikovnice. Program iz kolovoza 2021. je krenuo od polazišta da je sve u pjesničkim riječima jače, jasnije, jednom riječju preglednije, kao da je nacrtano s osobitom i neponovljivom životnom porukom koja teži refleksiji i univerzalnosti i samim tim se smješta u (vječnost) vječno trajanje.

U lokalnoj zajednici projekt *Bijele ribice lavandijerice* zaživio je kao važan dokaz trajanja i opstanka otočnog čovjeka i primjer i poticaj dokaza identiteta za druge zajednice jer potiče društvenu suradnju i uključenost – što je danas značajnije nego ikada prije. *Slikovnica Bijele ribice lavandijerice* svečano je predstavljena u listopadu 2021. uz sudjelovanje brojnih gostiju i suradnju Općine Preko i lokalnih kulturno-umjetničkih društava i udruga . U programu obilježavanja 130 godišnjice od stradanja preških lavandijera Manuela Vladić-Maštruko osmislila je performance oslikavanja i puštanja u more 130 papirnatih lanterni u čijem se simboličnom ritualu zajednici pružilo priliku da se emotivno i kulturološki poveže i oda počast ljudima i vremenima koje valja pamtiti.

Zahvaljujući njezinom talentu i predanosti, projekt *Bijele ribice lavandijerice* imao je izniman utjecaj na očuvanje kulturnog i povijesnog blaga otočnog života dalmatinskoga kraja i mjesta Preka i lokalni stav prema kuturnoj baštini te ima potencijal za široku primjenu diljem Europe.

Prof. dr. sc Robert Bacalja, Sveučilište u Zadru

TOWARDS REFLECTION AND UNIVERSALITY

The picture book *Bijele ribice lavandijerice (Little White Laundress Fishes)* and the project of the same name are the author's work by Master of Painting Manuela Vladić-Maštruko of Zadar, carried out in collaboration with many cultural and educational institutions in Zadar County and broader, with support of the Municipality of Preko. The project started in May 2017. A series of lectures were delivered to promote more frequent inclusion of the topics related to the project in the educational and cultural institutional and extra-institutional programs to stimulate the interest for the cultural and natural heritage of the island in children and young adults. The author Manuela Vladić-Maštruko participated with the presentation of her project (project title: *Picture book Bijele ribice lavandijerice by the author Manuela Vladić-Maštruko*), i.e., the project of the Society Arte Insula of which she is a member and the President, at a scientific meeting *Preko and Its Environment*, organised by the University of Zadar and the Municipality of Preko on 25 and 26 June 2021. In April 2022, she will present the project to the students at *the Department of Education of Teachers and Educators of the University of Zadar.*

This project used an interesting and innovative approach to integrate cultural heritage into the school curriculum and extracurricular activities, in which the youngest participants engaged with great creativity, and in in their cognitive playfulness were joined by an impressive number of adults, thus forming a dynamical intergenerational cultural dialogue. The picture book and a large number of diverse organised activities brought together and united the Preko residents of all generations into a coherent community of strong local identity and civic pride.

Manuela Vladić-Maštruko also participated in the manifestation of *The Brižić Castle* in August 2021. The initial idea for the Evenings in the *Brižić Castle* was born in 1991, when Preko commemorated a centenary of the demise of the Preko laundresses who lost their lives in the great storm on the All-Souls' Day of 1891. The program was conceived to commemorate and properly mark this tragic event, which cast a shadow over Preko a hundred years before, including an evening of poetry at the castle of the Brižić family. This was the beginning, and in thirty-one years the poetry evening at *The Brižić Castle* developed from a heritage display into a serious cultural manifestation in the Zadar County and has hosted highly respected names in Croatian literature. At the thirty-first edition of *The Brižić Castle*, on 3 August 2021, Manuela Vladić-Maštruko read excerpts from her picture book *Bijele ribice lavandijerice* and designed the backdrop for the events at *The Brižić Castle* using the illustrations from the book. The idea behind the program in August 2021 was that everything stated in poetic words is stronger, sharper, in short clearer, as if depicted with a special and unique life message that leans towards reflection and universality, which places it in eternity.

In the local community, the project *Bijele ribice lavandijerice* endured as an important proof of the resilience and tenacity of islanders and an example and inspiration for the confirmation of identity in the other communities because it encourages social collaboration and participation, which is more important today than ever. The picture book *Bijele ribice lavandijerice* had an official book launch in October 2021, with the involvement of many guests and in collaboration with the Municipality of Preko and local cultural groups and clubs. In the program marking the 130th anniversary of the Preko laundresses' demise, Manuela Vladić – Maštruko envisioned the performance of painting and launching of 130 paper lanterns, during which symbolic ritual the community had a chance to bond emotionally and culturally and honour the people and times worth remembering.

Thanks to her talent and dedication, the project *Bijele ribice lavandijerice* had an exceptional influence on preserving the cultural and historical wealth of the island life of the Dalmatian region and the village of Preko and the local attitude towards the cultural heritage and has potential for broad application throughout Europe.

Prof. dr. sc Robert Bacalja, University of Zadar

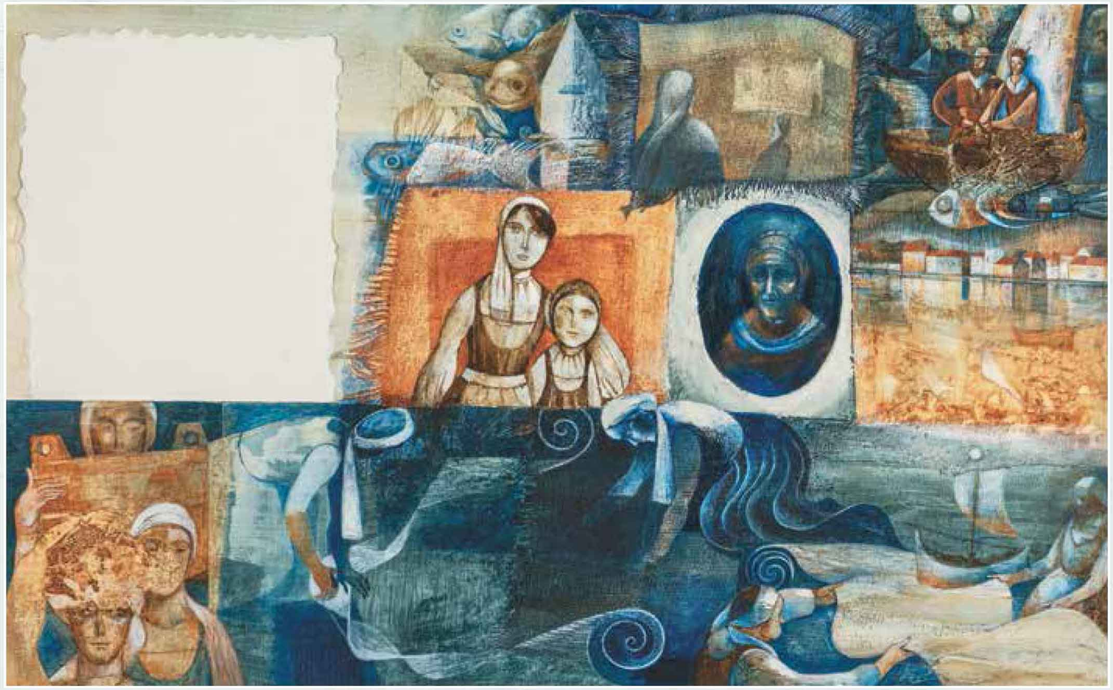

ŽIVOT NATOPLJEN MOREM I TRUDOM

Bijele ribice lavandijerice nisu priča nego život natopljen morem i trudom. Život koji se ni u najtežim okolnostima ne zaustavlja nego se ponovno stvara i pokreće unatoč ili usprkos svemu. Promatrajući ga sa strane, ostajemo zadivljeni bogatstvom doživljaja svakodnevice koja se čini tako običnom, uhodanom, a opet punom zvukova i mirisa mora, otočne zemlje i ljudi uronjenih u ritam motike i valova koji ih odnose i blizu i daleko vraćajući ih opet u njihov zavičaj.

Manuela Vladić-Maštruko znatiželjno istražuje otočni, tj. preški tradicijski život i rekonstruira ga u svim njegovim segmentima nastojeći zaviriti u intimu njegovih stanovnika. Za nju poznavanje preške tradicije znači ponajprije otvaranje vrata jednog drukčijeg svijeta koji se jedino može dobro upoznati ako ga se osjeti iznutra. Tako se propituju i prijateljuju različiti svjetovi. Oni za Manuelu Vladić-Maštruko nisu činjenice koje ostaju hladne i beživotne te se tako brzo izgube iz sjećanja već doživljaji koji se kovitlaju i unutar njezina vlastitog svijeta. Nositelji su baštine kroz koju izražavaju svoju duševnost i duhovnost. Njihova baština je drukčija od današnjeg užurbanog i otuđenog svijeta, bliža je prirodi i njezinom ritmu, ukorijenjena u kršćanski svjetonazor koji osmišljava njihov trud, radost i bol. Stoga ona i autorici daje odgovore na mnoga pitanja koja joj postavlja suvremeni način života u kojemu je jako naglašen individualizam. Patrijarhalni okviri su prisutni u cjelokupnom životnom hodu, u svagdanu i u blagdanu. Ostajući često sama zbog muževe kraće ili duže odsutnosti vezane uz ribanje, obaveze prema Gradu, zbog pomorstva ili odlaska u Novi svijet, žena preuzima dio njegovih obaveza i odgovornosti mekšajući tako kruti patrijarhalni sustav. Blizina Grada (Zadra) ženu potiče na korištenje njezinih specifičnih ženskih zaduženja kao što je npr. pranje robe. Ono joj omogućuje upoznavanje Grada, iskorak iz njezine otočne sredine, mogućnost zarade, a time i određenu autonomiju njezine vlastite obitelji. Manuela Vladić-Maštruko govori o poveznicama različitih kultura Grada i sela. Poveznicu ovih kultura čini srodnost karaktera i osjećajnog svijeta osoba koje su u središtu njezina zanimanja. Biti do kraja svoj znači moći dotaknuti drugoga u njegovu svijetu, suosjećati s njime, obogatiti se njime i izraziti na svoj poseban način. Bez obzira na to radi li se o različitim kulturama paralelnim s našom vlastitom ili o starijim slojevima naše ili nama bliske kulture, prijateljevanje s njima je najbolji način da im se priblilžimo i nađemo zajedničko ishodište. Govoreći o stradanju preških lavandijera i otočnoj baštini, Manuela Vladić-Maštruko progovara o ljudskoj boli i patnji kroz koju se približavamo jedni drugima postajući jednostavniji i bolji. Druga kultura je tako, zapravo, samo drukčiji izričaj onoga što jesmo, što nosimo u sebi i što postajemo.

dr.sc. Jasenka Lulić Štorić
voditeljica Etnološkog odjela
Narodnog muzeja Zadar u mirovini

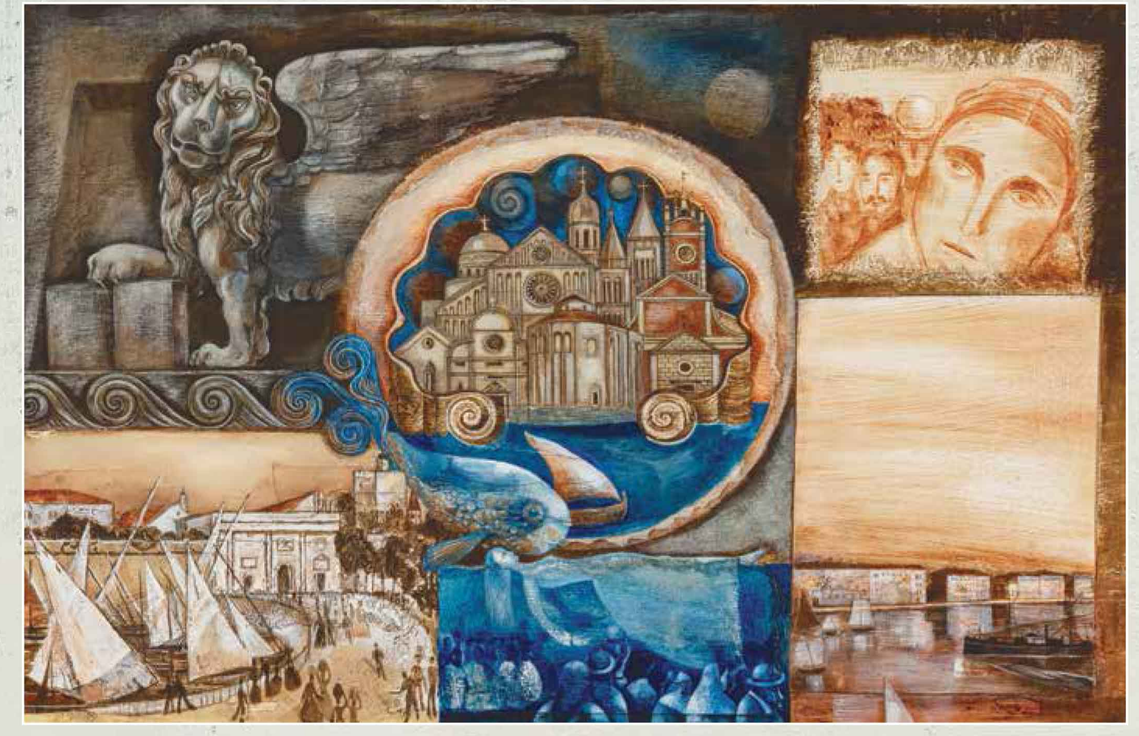

A LIFE SOAKED IN SEAWATER AND HARD WORK

Bijele ribice lavandijerice (Little White Laundress Fishes) is not a story but a life soaked in seawater and hard work. A life that does not stop even in the most difficult circumstances but is re-created and continues despite everything. Watching from the sidelines we stand enthralled by the richness of the everyday experience, which seems so ordinary, established, and still full of sounds and smells of the sea, island soil, and people immersed in the rhythm of the hoe and the waves that take them far and near, bringing them back home again.

Manuela Vladić-Maštruko investigates with curiosity the traditional island life of Preko in all its segments, seeking to peek into the intimacy of its inhabitants. The knowledge of the Preko traditions for her means primarily opening the door into a different world that can only be understood if felt from the inside. This is how different worlds question each other and become friends. For Manuela Vladić-Maštruko, story characters are not facts that stay cold and lifeless and are quickly lost from memory, but they are the experiences that whirl around in her world, too. They are the keepers of the heritage that expresses their soul and spirituality. Their heritage is different from today's bustling and alienated world; it is closer to nature and its rhythm, it is rooted in the Christian worldview that gives meaning to their labour, joy, and suffering. Therefore, the story provides the author with the answers to many questions posed by the modern way of life with its emphasis on individualism. A patriarchal framework restricts the whole walk of life, both on ordinary and holy days. Staying frequently on her own because of her husband's shorter or longer absences while fishing, performing civic duties, seafaring or emigration to the New World, the woman assumes a part of his duties and responsibilities, thus softening the rigid patriarchal system. The proximity of the Town (Zadar) encourages the woman to use her specific female duties, such as washing clothes and linen. This allows her to get to know the Town, step out of her island environment, earn money, and thus achieve a degree of autonomy in her family. Manuela Vladić-Maštruko talks about the links between different cultures of Town and country. The link is the similarity of character and the emotional world of the people in the focus of her interest. To be entirely oneself means to be able to touch someone else in their world, sympathise with him, be enriched by him, and uniquely express oneself. Irrespective of whether we deal with different cultures parallel to ours, or with older layers of ours or culture close to ours, being friends is the best way to approach them and find common ground. Telling the story of the ordeal of the Preko laundresses, Manuela Vladić-Maštruko speaks about the human pain and suffering through which we become closer to each other, becoming more straightforward and better. A different culture is thus, in fact, only a different aspect of what we are, what we carry inside, and what we are becoming.

dr.sc. Jasenka Lulić Štorić

Head, Department of the Ethnology of the National Museum of Zadar, reteired

BAJKOVITO MORE - MJESTO DJETINJSTVA I ODRASTANJA

Akademska slikarica Manuela Vladić-Maštruko (1962.), poznata na suvremenoj likovnoj sceni kao originalna i svestrana umjetnica, uspješno se okušavala u različitim vidovima izražavanja, od grafike i slikarstva do multimedije, konceptualne umjetnosti i performansa.

Ostvarila je brojne samostalne i grupne izložbe u zemlji i inozemstvu. Poznata je i kao uspješna i kreativna voditeljica likovnih radionica za djecu i mlade u suradnji s galerijama, muzejima i knjižnicama.

Kao ilustratorica i autorica prisutna je u svijetu slikovnica i knjiga za djecu od 2000. godine.

Otada do danas objavila je četrnaest autorskih slikovnica za koje je višekratno nagrađivana.

Vođena svojim umjetničkim kredom kako je umjetnost medij za istraživanje duhovnosti i kreativnosti, a po uzoru na najveće svjetske umjetnike, svaka od njezinih knjiga nastaje kao originalan i cjelovit umjetnički projekt.

U svojim slikovnicama Manuela Vladić-Maštruko maštovita je i originalna pripovjedačica vlastitih priča. Prema prvoj njezinoj slikovnici *Pužić slika,* kroz koju duhovito i bajkovito najmlađe poučava o bojama, režirala je svoj prvi animirani film. Film je bio prikazan na brojnim svjetskim festivalima, a na Supertoon filmskom festivalu u Šibeniku osvojio je prvu nagradu.

Tri su slikovnice o pauku Otu, koji se zahvaljujući svojoj vještini pletenja od mrzovoljnog stvora pretvara u umjetnika. U drugoj knjizi Oto pletući čini dobra djela, dok treća govori o ljubavi. Bajke koje stvara u svojim knjigama omogućuju joj da izrazi snagu svoje literarne i likovne imaginacije te stvori knjige visokih estetskih i etičkih dometa namijenjene i djeci i odraslima.

Slikovnice *San o moru*, *Mauro - plavetni kit* i *Marino* nadahnute su morem, mjestom njezina djetinjstva i odrastanja. Svaka od njih galerija je u malom, odlikuje ih raskošna snaga njezina slikarskog talenta. U njima skladno spaja edukaciju namijenjenu najmlađima s ozbiljnim temama propitivanja čovjekove sudbine i postojanja.

Manuela Vladić-Maštruko kroz svoje umjetničke projekte, ali i eseje i stručna izlaganja na međunarodnim simpozijima (Simpozij BIB-a - Bijenala ilustracija u Bratislavi, European Illustrators Forum u Oslu) propituje bit kreativnosti i umjetnosti zadirući često i u antropološke i kulturološke fenomene današnjice.

U novoj knjizi *Bijele ribice lavandijerice,* koja govori o teškom životu nekadašnjih pralja s otoka Ugljana, iz mjesta Preka, izrazita je socijalna dimenzija priče. Njezin je nastanak potaknut kreativnim radionicama za djecu i odrasle *Eko-Etno-Preko* koje je umjetnica vodila proteklih godina, a tijekom kojih su djeca, mladi i odrasli na otoku oslikavali platnene torbice na temu narodnih nošnja i morske flore i faune, stvarali brodiće, ribe, dupine i kitove iz naplavina, oslikavali jedra.

Svoju novu priču *Bijele ribice lavandijerice* Manuela Vladić-Maštruko ispričala je kroz formu bajke kao drevne priče koja emotivno progovara o čovjeku i njegovoj egzistenciji. U bajkovitoj preobrazbi siromašnih pralja u bijele ribice, ponudit će malim i velikim čitateljima mogućnost doživljaja i empatije te ih kroz umjetnost nenametljivo poučiti o baštini kao i o ljudskim vrijednostima.

Ranka Javor
Viša knjižničarska savjetnica u mirovini

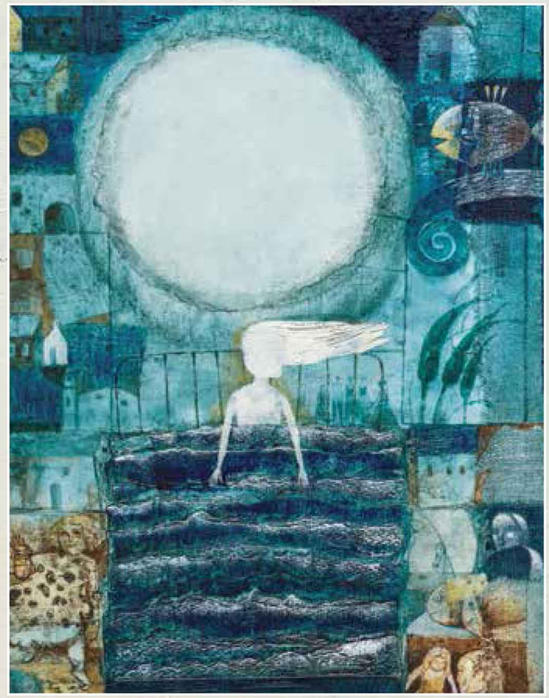

MAGICAL SEA – THE PLACE OF CHILDHOOD AND COMING OF AGE

Manuela Vladić-Maštruko, MA Fine Arts (born 1962 in Zadar), renowned in the contemporary visual art scene as an original and multitalented artist, successfully tried her hand at different forms of expression, from graphics and painting to multimedia, conceptual art, and performance. She had countless (a great many) exhibitions at home and abroad. She is also well-known as an accomplished and creative organiser and leader of visual art workshops for children and young adults in collaboration with galleries, museums, and libraries.

She has been present in the world of picture books and children's books as an illustrator and author since the year 2000.

Since then, she published fourteen fully authored picture books, each winning multiple awards. Led by her artistic credo that art is a medium for exploring spirituality and creativity and following the world's greatest artists, each of her books emerges as an original and complete artistic project. Manuela Vladić-Maštruko is an imaginative and original storyteller of her own fairy tales in her picture books. Based on her first picture book *Pužić slikar* (*Little Snail Painter*), which humorously and enchantingly teaches the little ones about colours, she directed her first animated film. The film was shown at many film festivals across the world and won the first prize at the Šibenik *Supertoon Festival*.

Three picture books feature Otto the Spider, who has transformed from a grumpy creature into an artist thanks to his talent for knitting. In the second book, Oto performs good deeds using his knitting, and the third book talks about love. Through the fables she tells, she can express the power of her literary and visual imagination and create books of high aesthetical and ethical attainment intended for children and adults. The picture books *San o moru (The Dream about Sea), Mauro – plavetni kit (Mauro – the Blue Whale)* and *Marino* are inspired by the sea, the place of her childhood and coming of age.

Each is a gallery in miniature, embodying the luxurious power of her artistic talent. She harmoniously balances the educational intent for the young with the serious topics of questioning human destiny and existence. Manuela Vladić - Maštruko, through her art projects, essays, and professional presentations at international symposia (*Biennale of Illustrations in Bratislava, European Illustrators Forum in Oslo*), questions the essence of creativity and art, often encroaching into the anthropological and cultural phenomena of today.

In her new book *Bijele ribice lavandijerice (Little White Laundress Fishes)*, which tells a story of the hard life of the washerwomen from the village of Preko on the island of Ugljan, the emphasis is on the sociological and social dimension of the story. Its conception originated in the creative workshops for children and adults called *Eko-Etno-Preko*, organised and led by the author this year, where the children, young adults, and grown-ups painted folk costumes and sea flora and fauna on canvas bags, created little boats, fish, dolphins, and whales from driftwood, and painted on sails.

Manuela Vladić - Maštruko told her new story *Little White Laundress Fishes,* in the form of a fable as an ancient myth that speaks emotionally about Man and his existence. Through a magical transformation of poor laundresses into white fish, it will offer to the small and big readers a possibility of experience and empathy and will unobtrusively teach them about heritage and human values through art.

Ranka Javor

Senior Library Consultant, retired

Manuela Vladić-Maštruko

Manuela Vladić-Maštruko (1962.) odrasla je u Zadru, školovala se u Zagrebu gdje je 1985. godine diplomirala slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti, u klasi profesora Ferdinanda Kulmera. Stručno se usavršavala na studijskim boravcima i stipendijama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Priredila je 32 samostalne izložbe i sudjelovala na brojnim skupnim izložbama u Hrvatskoj i inozemstvu. Uz profesionalni umjetnički rad bavi se praktičnim i istraživačkim radom u području dječjeg likovnog stvaralaštva. Godine 1995. osniva *Likovni studio za djecu i mlade Mela*, a 2014. udrugu *Arte Insula* za interkulturalni dijalog. Autorica je brojnih multimedijalnih projekata za djecu i odrasle. Surađuje s brojnim kulturnim institucijama i odgojno-obrazovnim ustanovama na osmišljavanju i vođenju pedagoških programa vezanih uz kulturne sadržaje. Napisala je i ilustrirala 14 autorskih slikovnica te ilustrirala brojne slikovnice hrvatskih i stranih književnika za djecu te objavljivala ilustracije u hrvatskim i stranim časopisima. Sudjeluje na međunarodnim stručnim skupovima te povremeno objavljuje eseje iz područja umjetnosti i stručne članke s temom ilustracije. Nakon što je, u produkciji Zagreb filma, režirala svoj prvi animirani film prema svojoj prvoj autorskoj slikovnici *Pužić slikar,* priprema se za realizaciju svog drugog autorskog animiranog filma. Prema njenoj autorskoj slikovnici *Oto i Valentina* Kazalište lutaka Zadar uprizorilo je 2021. godine istoimenu lutkarsku predstavu. Za svoj umjetnički rad primila je više nagrada i priznanja.

Članica je Hrvatskog društva likovnih umjetnika i Hrvatskog društva pisaca. Živi i radi u Zadru.

Manuela Vladić-Maštruko (1962) grew up in Zadar, and studied in Zagreb, where she graduated in Painting at the Academy of Fine Arts in the class of Professor Ferdinand Kulmer. She undertook professional training and development on during study leaves on scholarships in Croatia and abroad.

She had 32 solo exhibitions and participated in many collective exhibitions in Croatia and abroad. In addition to professional artistic production, she is involved in practice and research in the field of children's visual creativity. In 1995 she founded the *Visual Arts Studio for Children Mela*, and in 2014 the association for intercultural dialogue *Arte Insula*. She is the author of many multimedia projects for children and adults. She collaborates with many cultural institutions and educational organizations to design and manage teaching and learning programs related to cultural issues. She wrote and illustrated 14 authored picture books, illustrated many picture books by Croatian and foreign children's writers, and published illustrations in Croatian and foreign journals. She participates in international professional meetings and occasionally publishes essays about art, and expert articles on illustration. After she directed her first animated feature, based on her authored picture book *Little Painter Snail*, produced by Zagreb Film, she is preparing her second authored animated film. Based on her authored picture book *Oto and Valentina*, the Puppet Theatre Zadar staged a puppet show of the same name in 2021. She received several awards and honours for her work.

She is a member of the Croatian Association of Artists and the Croatian Writers' Association. She lives and works in Zadar.

NAGRADE I PRIZNANJA / AWARDS AND ACKNOLEGMENTS

1985. – Crikvenica, Nagrada likovne kolonije Gorica 85.

1987. – Zadar, Pohvala 6. zadarskog salona mladih.

1988. – Zagreb, Fond za unapređenje likovnih umjetnosti Moša Pijade.

1990. – Zagreb, Otkupna nagrada Nacionalne i sveučilišne biblioteke na 22. salonu mladih.

2005. – Zagreb, Nagrada Ovca u kutiji za najbolju hrvatsku slikovnicu, za autorsku slikovnicu Pustolovina pauka Ota.

2005. – Zagreb, Pohvala Nagrade „Grigor Vitez" za likovno oblikovanje edicije Dobar dan gospodine Andersen.

2007. – Zagreb, Nagrada 5. festivala prvih, Društvena odgovornost kapitala za multimedijalni projekt Sreća.

2010. – Zagreb, Treća nagrada na 3. hrvatskom bijenalu ilustracije.

– Zagreb, Nagrada Ovca u kutiji, Nagrada dječjeg žirija za slikovnicu Plavi slavuj, tekst Maja Brajko-Livaković.

2013. – Zagreb, Nagrada Ovca u kutiji za najbolju hrvatsku slikovnicu za autorsku slikovnicu Mauro-plavetni kit.

– Zagreb, Pohvala Nagrade „Grigor Vitez" za autorsku slikovnicu Mauro-plavetni kit.

2015. – Auckland, Diploma IBBY Honour list, New Zealand, za autorsku slikovnicu Marino.

2017. – Novi Sad, 6. festival ilustracije i knjige BookILL Fest, Priznanje za inovativan pristup ilustraciji u knjizi za djecu za autorsku slikovnicu Oto i Valentina.

- Zagreb, Stimulacija Ministarstva kulture i medija RH za najbolja književna ostvarenja za djecu u 2017. godini za autorsku slikovnicu Oto i Valentina.

2018. – Zagreb, Pohvala Nagrade „Grigor Vitez „ za autorsku slikovnicu Cic i Mic.

2019. – Šibenik, Prva nagrada na Supertoon međunarodnom filmskom festivalu u kategoriji filma za djecu, za autorski animirani film Pužić slikar.

- Zagreb, Ovca u kutiji, Nagrada stručnog žirija za najbolju hrvatsku slikovnicu za autorsku slikovnicu Cic i Mic.

2022. – Zagreb, Nagrada „Grigor Vitez" za najbolju ilustraciju u 2021. godini za ilustracije u slikovnici Bijele ribice lavandijerice.

- Zagreb, Pohvala Nagrade „Grigor Vitez" za čuvanje ljepote i bogatstva čakavice s otoka Ugljana kroz priču u slikovnici Bijele ribice lavandijerice.

-Preko, Nagrada Općine Preko za doprinosu razvoju kulture i promicanju otočke baštine

STIPENDIJE I STUDIJSKI BORAVCI / GRANTING RESIDENCY AND WORKSHOPS

1986. – Rim, Stipendija Talijanskog kulturnog centra, Italija.

1988. – Paris, Studijski boravak u Cite Internationale des Art, Francuska.

2007. – Bratislava, UNESCO, *Albín Brunovský workshop* pod vodstvom prof. Ľuboslava Paľa, BIB, Slovačka.

2016. – Komiža, Vis, *Acting for Animators workshop* pod vodstvom prof. Eda Hooksa, Zagreb film, Hrvatska.

2018. – Zagreb, Stipendija za poticanje književnog stvaralaštva, Ministarstvo kulture RH, Hrvatska.

2020. - Komiža, Vis, *Dramaturgija glazbe i zvuka u animiranom filmu* pod vodstvom Vjerana Šalomona, Zagreb film, Hrvatska.

AUTORSKE SLIKOVNICE / THE ORIGINAL PICTURE BOOKS

2000. – *Pužić slikar (Snail the Painter)*, Zagreb, Kašmir promet

– *Brojko (Numba)*, Zagreb, Kašmir promet

2001. – *Bajka o čistoj šumi (The Tale of the Clean Forest)*, Zagreb, Naklada Haid

2002. – *Piko u svemiru (Piko in Space)*, Zagreb, Naklada Haid

2003. – *Duga (The Rinbow)*, Zagreb, Naklada Haid

2004. – *Pauk Oto (Otto the Spider)*, Zagreb, Naklada Haid

2005. – *Pustolovina pauka Ota (The Adventure of Otto the Spider)*, Zagreb, Naklada Haid

2009. – *Pravi prijatelji (The Thru Friends)*, Zagreb, Golden marketing,

– *San o moru (The Dream of Sea)*, Zagreb, Sipar

2013. – *Mauro-plavetni kit (Mauro-the Blue Whale)*, Zagreb, Sipar

2014. – *Marino*, Zagreb, Sipar

2016. – *Oto i Valentina (Otto and Valentine),* Zagreb, Sipar

2018. – *Cic i Mic (Kit and Cat)*, Zagreb, Sipar

2021. - *Bijele ribice lavandijerice (Tale of Little White Laundress Fishes),* Zagreb, Arte Insula

E-mail: manuela.vladic@gmail.com

www.manuelavladic.com

http://www.facebook.com/Arte-Insula